

1.02 Pregledni znanstveni članek

UDK 929Bergant H.

Prejeto: 1. 10. 2009

Arhivska zapuščina profesorja Huberta Berganta

IVANKA URŠIČ

arhivska svetovalka

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, Trg Edvarda Kardelja 3, SI-5000 Nova Gorica

e-pošta: ivanka.ursic@pa-ng.si

IZVLEČEK

V prispevku je predstavljena zapuščina prof. Huberta Berganta, priznanega organista, pianista, pedagoga in umetnostnega zgodovinarja. O umetnikovem bogatem in ustvarjalnem življenju pričajo osebni dokumenti, korespondenca, gradivo o pedagoškem delu ter publicističnem in esejističnem ustvarjanju, predvsem pa programi in plakati, ki so dokaz bogate umetnikove koncertne bere.

KLJUČNE BESEDE: *orgle, organist, Akademija za glasbo v Ljubljani, oddelek za orgle, koncerti, koncertni programi, plakati, eseji*

ABSTRACT

ARCHIVAL LEGACY OF PROFESSOR HUBERT BERGANT

The paper unveils the legacy of Professor Hubert Bergant, accomplished organist, pianist, pedagogue and art historian. The artist's rich and creative life is manifested by his personal papers, letters, records on his pedagogical, essayistic and publicistic work, but mostly by programmes and posters that demonstrate the richness of his concert opus.

KEY WORDS: *organs, Academy of Music in Ljubljana, department of organ, concerts, concert programmes, posters, essays*

I. Življenje in delo Huberta Berganta

Januarja 2009 je minilo deset let od prezgodnje smrti prof. Huberta Berganta, priznanega slovenskega organista, pianista, pedagoga in umetnostnega zgodovinarja. S svojim delom je segel prek meja goriškega kulturnega prostora. O njegovem bogatem življenju priča zapuščina, ki jo je Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici podarila vdova, gospa Gordana Bergant Nigrović.

Prof. Hubert Bergant se je rodil 13. novembra 1934 v Kamniku.¹ V spominih je zapisal, da so mu ljubezen do glasbe in umetnosti privzgojili že v otroštvu. Oče in mati sta bila cerkvena pevca, oče pa je celo režiral operete. *»Seveda pa ne gre le za vpliv glasbe, ampak tudi za splošni odnos do umetnosti. Obe stari mami sta imeli velik smisel za poezijo in literaturo. Tako je očetova mama vsako nedeljo popoldne sedela pred hišo in brala Prešernove in Gregorčičeve poezije. Druga stara mama je zelo rada prebirala stare avstrijske knjige, celo v gotici. Očetov brat je rezbaril in sodeloval tudi pri restavriranju cerkvenih oltarjev, med drugim s Plečnikom. Tako je eden od oltarjev v cerkvi v Stranjah pri Kamniku stričevo delo.«²*

Leta 1953 je Bergant maturiral na gimnaziji v Kamniku. Študij je nadaljeval na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Pri prof. Zori Zarnik je študiral klavir in leta 1959 diplomiral. Leta 1960 pa je diplomiral še iz predmeta orgle pri prof. Pavlu Rančigaju. Profesorica Zora Zarnik je bila Bergantova mentorica kar osem let, najprej na srednji glasbeni šoli in kasneje na Akademiji za glasbo. V zborniku Akademije za glasbo v Ljubljani, ki je izšel leta 1989, je Bergant o svojih profesorjih zapisal:

»Učitelja sta bila diametralno nasprotna po svojem temperamentu, značaju in gledanju na glasbo. Zarnikova je bila aristokratsko vzvišena nad vsakdanjostjo in filozofsko, psihološko in estetsko prefinjena. Rančigaj je bil življenjsko realen, poln energije in smisla za borbo na raznih področjih. Boril se je, da so pouk iz orgelske igre znova uvedli na AG.«³

Podiplomski študij iz orgel je zaključil leta 1963, v naslednjem letu pa je na Filozofski fakulteti diplomiral še iz umetnostne zgodovine. Kot dobitnik štipendije Prešernovega sklada se je izpopolnjeval pri prof. Antonu Heillerju in prof. dr. Hansu Haselböcku na Dunaju. Prvo službeno mesto je dobil v ljubljanski operi kot baletni korepetitor (1960–1964), vmes je odslužil vojaščino. Od leta 1964 je na gimnaziji v Novi Gorici poučeval pred-

met umetnostna vzgoja. V šolskem letu 1971/72 je bil direktor glasbene šole v Šempetru pri Novi Gorici. Na Akademiji za glasbo je od leta 1965 do leta 1972 namesto obolelega prof. Pavla Rančigaja honorarno poučeval orgle. Leta 1972 je bil nastavljen kot docent, leta 1977 kot izredni profesor, od leta 1982 pa je bil redni profesor.

Ob pedagoškem delu je že od začetka tudi veliko nastopal. Prvi koncert je imel leta 1959 v soplehju nekdanje realke, leta 1963 pa v ljubljanski stolnici. Po preselitvi v Šempeter pri Gorici leta 1964 je bil reden gost v cerkvi sv. Ignacija v sosednji Gorici v Italiji. Pogosto je nastopal tudi v cerkvi na mirenskem gradu. Možnosti za koncertiranje so se iz leta v leto večale, zlasti pa po letu 1967, ko je začel nastopati v tujini. Največkrat je gostoval v Italiji, takratni Sovjetski zvezi, Avstriji in Nemčiji. Za večino koncertov je poskrbel sam, nekatera gostovanja pa so bila pripravljena v okviru Koncertne direkcije iz Zagreba in v okviru ljubljanskega Festivala.

Na številnih koncertih, kjer je nastopal sam ali v različnih komornih zasedbah je predstavil bogato svetovno orgelsko literaturo.

Poustvarjal je starejše mojstre: Marchanda, Couperina, Cierambaulta, Frescobaldija, Merula, Gabrieliya, Cavazzonija, Zipolija, Schlicka, Frobergerja, Buxtehudeja, Pachelbela, Krebsa, Bruhnsa, Czernohorskega, pa Bacha, Händla, mojstre romantike Mendelssohna, Francka, Regerja, Widorja, Boëllmanna ter sodobne komponiste Langlaise, Alaina, Heillerja, Hindemitha.⁴

V dveh ciklusih je odigral vsa Bachova pomembnejša orgelska dela. Za izvedbo prvega Bachovega ciklusa je leta 1977 prejel nagrado Prešernovega sklada.

V utemeljitvi za podelitev nagrade je zapisano: *»Hubert Bergant je v ciklusu petnajstih zaporednih koncertov izvedel vsa orgelska dela Johanna Sebastiana Bacha. Izpahajajoč iz čistega notranjega zapisa je s pretehtanim lastnim študijskim pristopom, ki je obsegal tako stilne značilnosti kot poznavanje baročne prakse, dosegel z registracijo, tempi in artikulacijo izjemno umetniško stvaritev. S svojim podvigom se je uvrstil v sam vrh mednarodne elite virtuozov svojega instrumenta.«⁵*

Istega leta je prejel veliko Prešernovo nagrado tudi slikar Miha Maleš, čigar delo je Bergant še posebno cenil in ga med študijem umetnostne zgodovine predstavil v diplomski nalogi.

¹ PSBLI., str. 66.

² Lovrič: Hubert Bergant, organist in glasbeni pedagog, str. 427.

³ Akademija za glasbo 1919–1989, str. 43–44.

⁴ Lovrič: Hubert Bergant, organist in glasbeni pedagog, str. 427.

⁵ Vuk: Hubert Bergant, nagrajenec Prešernovega sklada, str. 6.

Leta 1982 je prejel tudi nagrado Franceta Bevka, ki jo podeljuje občina Nova Gorica in leta 1986 priznanje Krajevne skupnosti Šempeter pri Gorici za plodno in uspešno sodelovanje, leta 1998 priznanje Glasbene šole Nova Gorica ter številna druga priznanja in plakete doma in v tujini.

Leta 1985, ob 300. obletnici Bachovega rojstva, je v številnih primorskih cerkvah tostran in onstran nekdanje državne meje ponovno odigral Bachov ciklus.

Ob 100. obletnici smrti Cesarja Francka – leta 1990 – je priredil koncerte v Zagrebu in Trstu, na dveh večerih v Ljubljani pa je predstavil vsa skladateljeva orgelska dela. Več koncertov je posvetil tudi Olivierju Messiaenu in nekaterim drugim glasbenikom. V Narodni galeriji in Viteški dvorani v Križankah je v obdobju 1976–1983 imel okrog dvajset koncertov – igral je čembalo. Poseben koncert je posvetil tudi italijanskemu glasbeniku Girolamu Frescobaldiju ob 400. obletnici njegovega rojstva. Odigral je tudi nekatera dela Maxa Regerja in glavna Mendelssohnova orgelska dela.

Pogosto je segel tudi po delih slovenskih skladateljev: Stanka Premrla, Matije Tomca, Slavka Osterca, Lucije Marije Škerjanca, Ubalda Vrabca, Primoža Ramovša.

V Notredamski katedrali v Parizu je leta 1975 igral pretežno slovenske skladbe; podobno je bilo tudi v okviru orgelskih dni v Düsseldorfu. Tudi kasneje je na svojih gostovanjih po evropskih državah pogosto igral slovenske skladbe. Leta 1990 je Samu Vremšaku posvetil cel večer, najprej v Kamniku in potem še v Kanalu.

Veliko pozornosti je posvečal tudi krstnim izvedbam. Pod njegovimi prsti so prvič zveneale skladbe Marjana Gabrijelčiča, Janija Goloba, Petra Kopača, Uroša Kreka, Primoža Ramovša, Vilka Ukmarja, Ubalda Vrabca in Sama Vremšaka. S posebno naklonjenostjo je izvajal dela Pavla Šivica.⁶

Sodeloval je s številnimi slovenskimi umetniki: z Antonom Grčarjem in Stankom Arnoldom, Fedjom Ruplom in Tomažem Lorencem, velikokrat je nastopil s Slovenskim oktetom ter pevci: Marcelom Ostaševskim, Zlato in Dragišem Ognjanovičem, Antonom Grčarjem, Valterjem Dešpaljem, Rokom Klopčičem, Milošom Mljenikom, Mitjem Gregorčičem ter Samom Vremšakom, z različnimi zbori doma in v zamejstvu.

Pri klavirju je spremljal še Ladka Korošca, Sonjo Hočevnar, Vilmo Bukovec, Rajka in Staneta Koritnika, Fridrika Lipuša ter baletne soliste Tatjano Remškar, Lidijo Sotler, Metoda Jerasa in druge.

Nastopal je tudi z orkestri in komornimi ansambli: Slovenskim kvintetom trobil, Zagrebškimi solisti, Orkestrom Slovenske filharmonije, orkestrom RTV, orkestrom iz Gorice in Zagrebške filharmonije.

Sodeloval je z dirigenti: Janezom Matičičem, Antonom Nanutom, Samom Hubadom, Markom Munihom, Urošem Lajovcem, Antonom Kolarjem ...

Bergant je kot priznan organist sodeloval na mednarodnih orgelskih tekmovanjih. Od leta 1985 do 1989 je bil v žiriji bienalnega mednarodnega tekmovanja v Italiji (Lucinico), prvih treh evropskih tekmovanj mladih orglavcev v Ljubljani, leta 1991 v žiriji tekmovanja Mladi muzicirajo (Jugend musiziert) v Avstriji, v letih 1991 in 1994 pa na tekmovanju slovenskih mladih orglavcev. Leta 1995 je sodeloval kot umetniški vodja in član žirije tretjega evropskega tekmovanja mladih orglavcev. Na omenjenih tekmovanjih so bili uspešni tudi njegovi učenci.

Leta 1996 je izdal knjigo z naslovom *Ob orglah*, naslednje leto pa zgoščenko z enakim naslovom s skladbami iz obdobja od 16. do 20. stoletja.

II. Arhivska zapuščina Huberta Berganta

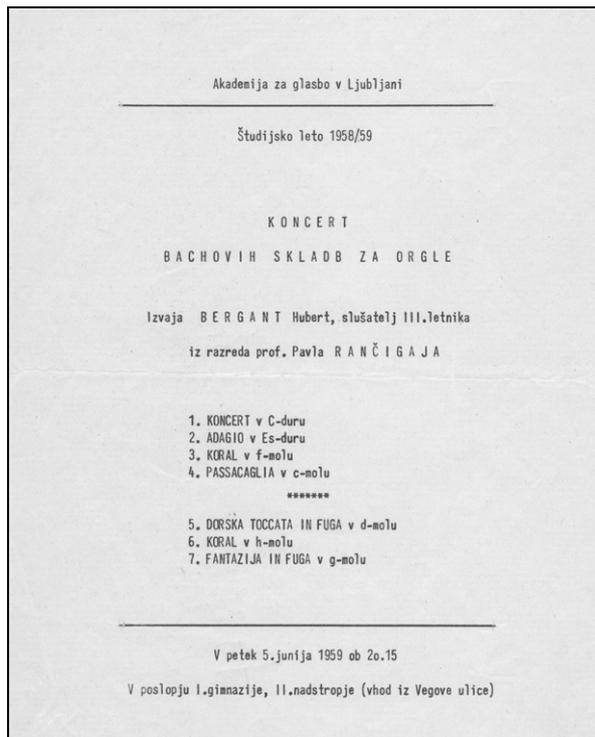
Bogato življenje prof. Huberta Berganta se kaže v obsežni in izredno zanimivi zapuščini, bogati tako po vsebini kot tudi po zvrsteh gradiva. Dokumenti so zaradi preglednosti razvrščeni v te skupine: osebni dokumenti, korespondenca, gradivo o pedagoškem delu in koncertni dejavnosti, gradivo o orglah, dokumentacija o publicističnem in esejističnem ustvarjanju, koncertni programi in plakati, zbirka člankov iz domačih in tujih časopisov in revij, zbirka razglednic in razno.

Gradivo je shranjeno v 25 arhivskih škatlah, v posebnih mapah pa so zaradi velikih formatov zloženi koncertni plakati.

Osebni dokumenti

pričajo o Bergantovem šolanju in njegovem službovanju ter pedagoškem in kulturnem delu: rojstni listi, spričevala, diplome, diplomatska naloga, odločbe in pogodbe o delu, dokazila o službovanju, razne izkaznice, odlikovanja, priznanja, nagrade, podatki za življenjepis, zvezek z vpisi koncertov. Iz gimnazijskih let je ohranjen zapis z naslovom *Umetnost v življenju*. V sklopu *In memoriam* sta med drugim poslovilni govor Andreja Budina na Sveti gori, 24. 1. 1999 ter gradivo z žalne seje na Akademiji za glasbo v Ljubljani 24. 1. 1999.

⁶ Gregorič: *Organist in ne orglar*, str. 9.



Program za koncert Bachovih skladb za orgle, ki ga je izvedel Hubert Bergant kot slušatelj III. letnika Akademije za glasbo v Ljubljani, 5. junija 1959 (PANG 873, Hubert Bergant, t. e.14)

Korespondenca 1971–1999

V korespondenci spoznamo številne Bergantove stike, predvsem z glasbenimi ustvarjalci in poustvarjalci tako iz domovine kot iz tujine: Hans Haselböck, Boris Papandopulo, Pavle Kalan, Nino Konič, Josip in Nada Vidmar. Ohranjeni so prejeta pisma in nekateri koncepti pisem, ki jih je Bergant namenil na različne naslove. Iz pisem izvemo veliko podrobnosti o pripravah na koncerte, poteku teh in neposrednih odmevih na koncerte.

Poseben sklop gradiva prikazuje Bergantovo *pedagoško delo v letih od 1965. do 1998*. Na koncertnih listih spoznamo njegove študente na Akademiji za glasbo v Ljubljani, oddelek za orgle v letih 1967–1998, nastope v prostorih stare Realke,⁷ pa tudi v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma.

Iz razreda Huberta Berganta so izšli številni organisti, ki danes samostojno koncertirajo. Na Orgelski šoli v Ljubljani, v Novi Gorici, na kateri je tudi sam poučeval, v glasbeni šoli v Velenju in na drugih glasbenih šolah po Sloveniji, ki so že uvedle pouk orgel, poučujejo večinoma njegovi diplomanti.

To so bila leta, ko so v predmetnik Akademije za glasbo uvedli pouk orgel. K temu je pripomogel tudi profesor v pokoju, duhovnik Stanko Premrl, ki je leta 1956 med drugim zapisal: »Zato ponavljam, da je prava, odlična in vse hvalevredna misel tudi na slovenski glasbeni akademiji – ob dvestoletnici Mozarta – tudi organista v spored akademskega pouka znova uvrstiti kraljico inštrumentov – orgle – in to ne le kot pouk vrhovnega viška temveč tudi temeljnih, se pravi: tudi na Srednji glasbeni šoli, da bodo imeli dostop do tega študija vsi, ki jih ta študij veseli in ki imajo zanj potrebno predizobrazbo.«⁸

CERKEV SV. VINCENCA
TRST - UL. PETRONIO
10. MARCA 1973 OB 21. URI

**ORKESTER
GLASBENE MATICE**

Dirigent:
OSKAR KJUDER

Solist:
HUBERT BERGANT, orgle

**GLASBENA MATICA V TRSTU
KONCERTNA SEZONA 1972-1973**

Program za koncert orkestra Glasbene Matice in Huberta Berganta, solista na orglah, Trst, cerkev sv. Vincenca, 10. marca 1973 (PANG 873, Hubert Bergant, t. e. 16)

⁷ Bergant: Orgle v podstrešni sobici realke, str. 18–20.

⁸ Prepis izjave Stanka Premrla, prof. Akademije za glasbo v pokoju, Ljubljana, 20. 2. 1956.

V enega od podstrešnih prostorov realke so v petdesetih letih prenesli stare orgle, na katerih je potekal pouk orgelske igre v okviru Akademije za glasbo v Ljubljani.⁹ V zapuščini so ohranjeni knjiga o uporabi orgel na Realki v letih 1980–1984 in še drugi dokumenti, ki govorijo o problematiki orgel na Akademiji za glasbo.

Hubert Bergant je za svoje študente pripravil številne ocene, priporočila in izjave ter predloge za dodelitev finančnih sredstev. Napisal in objavil je tudi spomine na profesorje in prijatelje, med katerimi so bili: prof. Zora Zarnik, pianistka Hilda Horak, Jože Hanc, Marijan Gabrijelčič, Jože Gostiša ...

Obsežen sklop gradiva je nastal v zvezi z organizacijo koncertov doma in v tujini: povabila na koncerte in festivale, prijave nastopov, potrdila o službenih potovanjih, pogodbe ...

Bergant je imel tudi številna predavanja. V okviru Delavske univerze Nova Gorica je leta 1983 predaval o Richardu Wagnerju ob 100. obletnici skladateljeve smrti, leta 1984 pa o Beethovnovih klavirskih sonatah. Za tretji spored Radia Ljubljana je pripravil predavanje z naslovom Sakralna tradicija v slovenski glasbi (v treh delih) ter Slovenska orgelska glasba (v osmih oddajah). Prvo predavanje je nato izšlo v Novem listu v petih nadaljevanjih.

Ob sistematičnem študiju zgodovine orgel je zbral dragoceno gradivo o starih instrumentih in mojstrih; med temi sta tudi Franc Ksaver Križman, rojen v Rihemberku, današnjem Braniku, in Franc Goršič, oba cenjena tako doma kot v tujini.

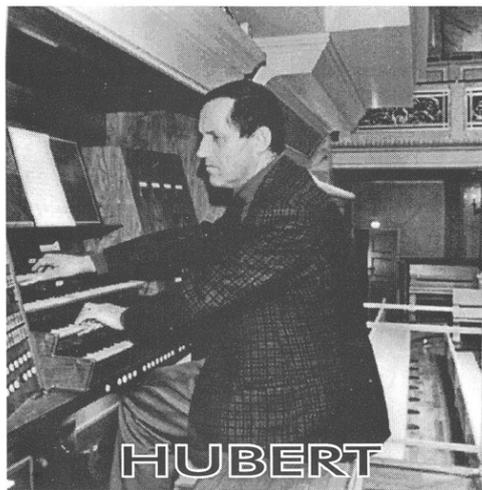
Prof. Bergant je sodeloval pri obnovi številnih orgel širom po Sloveniji in v zamejstvu ter jih tako tudi preizkušal. Še posebej je sodeloval pri postavitvi novih orgel v Cankarjevem domu. Bil je član komisije za nakup orgel in od začetka sodeloval pri dogovorih za namestitvev. Pripravil je registrsko dispozicijo in po njegovem posredovanju je opravil strokovni pregled dr. Haselböck iz Dunaja. Orgle so izdelali v berlinski tovarni »Karla Schukeja«. Podobne orgle imajo v Vilni in Picundi, preizkusil jih je na gostovanjih v nekdanji Sovjetski zvezi.

V intervjuju za Primorska srečanja je dejal, da se je z Gallusovo dvorano in njenimi orglami nenadoma odprlo novo poglavje v zgodovini orgelske glasbe v Sloveniji.¹⁰

⁹ Bergant: Orgle v podstrešni sobici realke, str. 18.

¹⁰ Lovrič: Hubert Bergant, organist in glasbeni pedagog, str. 432.

ZDRAVILIŠČE RADENSKA - RADENCI



HUBERT BERGANT

BOŽIČNO-NOVOLETNI ORGELSKI KONCERT

CERKEV SV. CIRILA IN METODA RADENCI
RADENCI, 28.12.'96

Programski list za božično-novoletni orgelski koncert Huberta Berganta v cerkvi sv. Cirila in Metoda Radenci, 28. decembra 1996 (PANG 873, Hubert Bergant, t. e.15)

Gradivo o Bergantovem publicističnem in esejističnem ustvarjanju

Bergant je svoje prve eseje napisal že v obdobju korepetiranja v ljubljanski Operi. Sestavki so izhajali v številnih časopisih in revijah, tako v gledaliških listih kot Delu, Dnevniku, Primorskem dnevniku, Novem listu, Primorskih novicah, Naših razgledih, Cerkvenem glasbeniku in Intermezzu.¹¹ Prve objave segajo v leto 1962 in jih je označil kot zapise ob klavirju: Misli baletnega pianista ob delu,

¹¹ Budin: Orglarjeva razmišljanja, str. 716.

O stilu in interpretaciji, Psihološko ozadje »Nine«. V drugem delu je govoril o orglah: Zakaj in kako graditi orgle, Klasična glasba je naše pribežališče, Orglarjeva razmišljanja v avtobusu, Freske skrbno varujemo, za orgle pa se nihče ne meni, 300 let orgel pri sv. Primožu, Orgle danes, Glas orglarčka v puščavi, Pietro Antonio Bossi in njegove orgle v Povirju, Še o starih glasbilih, Tudi z grajskih stolpov so zveneale orgle, Petdesetletnica orgel AG v Ljubljani, Slovenska orgelska glasba v 19. in 20. stoletju.

Bergantova esejistična dela segajo tudi na področje likovne umetnosti. Nova spoznanja slikarja Rudija Pergerja, Slikarjev pogled na obisk pri slikarju Vladu Hmeljaku, Spomin na Silvestra Komela in Esej o smrti je le nekaj naslovov.

Izbrano gradivo je izšlo v knjigi z naslovom *Ob orglah*.¹²

Programi za koncerte Huberta Berganta

Najobsežnejši del zapuščine obsegajo programi za koncerte Huberta Berganta (1959–1998), ki so dokaz umetnikove izjemno bogate koncertne bere. Za lažjo preglednost so razdeljeni po posameznih državah: Slovenija, Italija, Hrvaška, Srbija, Bosna in Hercegovina, Litva, Rusija, Estonija, Latvija, Belorusija, Slovaška, Češka, Madžarska, Avstrija, Nemčija, Švica, Francija, Anglija, Španija, Nizozemska, Palma de Malorca.

Najstarejši ohranjeni program sega v leto 1959, ko je Bergant kot slušatelj III. letnika Akademije za glasbo v razredu prof. Pavla Rančigaja izvedel koncert Bachovih skladb za orgle.

Poleti, avgusta 1967, je na dubrovniških poletnih igrah sodeloval med solisti orkestra in zbora Slovenske filharmonije. Novembra leta 1967 je imel koncert v cerkvi sv. Ignacija v Gorici v Italiji.

Nastopal je v številnih večjih, pa tudi manjših krajih v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji.

V tujini je največkrat koncertiral v Italiji (Torino, Verona, Aosta, Trst, Videm, Gorica, Novarra, Neapelj, Padova, Ferrara, Trento, Merano, Vicenza, Sulmona, Gradež, Rimini, Latisana, Oglej, Polcenigo, Borca di Cadore, Cividale, Cogne, Bassano di Grappa, Fogliano, Ronchi, Cormons, Conegliano, Biella, Firenze ...).

Leta 1975 je nastopil v Parizu v katedrali Notre-Dame, v Angliji je nastopil v Coventryju in Nottinghamu, v Nemčiji pa v Regensburgu, Lippstadtu, Unnu, in okviru Mednarodnih orgelskih dni v Düsseldorfu, kjer je izvajal izključno dela jugoslovanskih avtorjev.

Na Dunaju je imel poleg diplomskega še tri koncerte in enega v Dunajskem Novem mestu. Po dvakrat je nastopil v Iglauu, Gradcu in Millstadu. Igral je še v Innsbrucku in Stamauu ter Melcku. Imel je še koncerte v krajih: Cluj Napoca (Romunija), Peca in Nagykanizsa (Madžarska), Tihany, Budimpešta, sedem koncertnih turnej po nekdanji Sovjetski zvezi, (okrog 32 koncertov; Moskva, Leningrad, Riga, Talin, Vilna, Minsk ...).

Pot ga je vodila tudi v Baku, Astrahan, Odeso, Kišinjov, Donjeck in Lvov. Pred tem je že leta 1964 igral orgle pri predstavi Ekvinokcija v okviru gostovanja ljubljanske Opere v Moskvi in Kijevu ter leta 1966 v Pragi.

Leta 1981 je kot prvi Jugoslovan sodeloval v okviru 11. mednarodnega orgelskega tedna v Palmi de Malorci. Ob tej priložnosti so ga kritiki zelo ugodno ocenili. V časopisu *Diario de Mallorca* je med drugim pisalo: »H. B. odkritje 11. orgelskega tedna«, poročilo o Bergantovem koncertu v Balleareju je bil naslov: »Veliki recital H. B.«

O koncertih v nekdanji SZ je zapisal: »V sezoni 1978/79 sem dvakrat gostoval v nekdanji SZ. V oktobru sem imel koncerte v Minsku, Vilni in Leningradu. Na sporedu so bila dela Bacha, Sweelincka, Buxtehudeja, Waltherja, Francka, Šivica in Guilmana. Sorazmerno največ pozornosti je bila deležna Šiviceva skladba *Prelude – fantasia*. Povsod je bil lep obisk, odziv pa v okviru vladnosti. V aprilu sem ponovno gostoval, takrat v Lvovu, Donjecku, Kišinjovu ter Astrahanu. Na sporedu sem imel Bacha (v prvem delu koncerta), Mozarta, Gigonta, Duboisa, Langlaisa, Messiaena in Ebna. Tokrat je bil poleg obiska izreden tudi odziv publike, saj so v Lvovu izrazili željo, da bi me že v prihodnji sezoni radi imeli za dva koncerta. Posebno jim je ugajala izvedba skladb francoskih avtorjev. Presenetljivo je bilo, da je bil tako lep obisk v Donjecku, čeprav je imel neposredno pred menoj dva koncerta prof. Leonid Roisman iz Moskve! Izredno topel sprejem je bil tudi v Kišinjovu, kjer sem imel priliko uživati tudi tradicionalno moldavsko gostoljubnost. Omenili so mi tudi možnost snemanja plošče ob mojem morebitnem prihodnjem gostovanju. Od instrumentov so mi posebno ugajale mehanične Schuckejeve orgle v Vilniusu ter skoraj 140 let stare Walckerjeve orgle iz Donecka. Tja so jih prepeljali iz Leningrada preko Moskve, a predelal jih je češki orglar Rieger.«

V novi Dvorani Vatroslava Lisinskega v Zagrebu je decembra 1974 posnel samostojno ploščo; izšla je aprila 1976 pri Helidonu. Snemal je tudi za RTV Ljubljana in tržaški radio. Drugo ploščo je posnel skupaj z Danielom Rothom iz Francije in Josejem Manuelom Azcueijem iz Španije.

¹² Bergant: *Ob orglah*.



Hubert Bergant na koncertu v Kranjski Gori, 27. avgusta 1986 (PANG 873, Hubert Bergant, t. e. 25)

Iz leta v leto so sledile koncertne sezone z bogatimi programi. Leta 1985 je ponovno izvedel Bachov ciklus z dvajsetimi koncerti. V letu 1987 so bili najodmevnejši koncerti na Dunaju in v Veroni ter nastopi v okviru nemške turneje (Frankfurt na Odri, Köthen, Gera, Rostock, Berlin in Magdeburg).

Pomembnejši nastopi v letu 1990 so bili: Varna (Bolgarija), Dunaj, Ettendorf (Avstrija), Walchwil (Švica), Male, Bressanone, Cormons (Italija), Francovski večeri v Zagrebu, Trstu in Ljubljani.

V zadnjih letih je zlasti pogosto nastopal v Italiji, Švici, Nemčiji in Avstriji.

Poleg obsežnega koncertnega gradiva je v tem sklopu tudi gradivo o udeležbi pri že omenjenih mednarodnih in domačih žirijah v letih od 1985. do 1989.

Zapuščina vsebuje tudi bogato *zbirko plakatov* za prej omenjene koncerte v raznih državah. Ohranjenih je 217.

Posebno vrednost ima tudi *notno gradivo*, z originalnimi skladbami s posvetili avtorjev, notni zapisi in številne fotokopije not s komentarji in opombami Huberta Berganta.

V zapuščini so *publikacije*, ki vsebujejo Bergantova besedila od prvih objav v gledaliških listih do jubilejnih publikacij Akademije za glasbo v Ljubljani, literature o orglah, bogata *zbirka časopisnih*

člankov iz domačih in tujih časopisov in revij z odmevi na mojstrove nastope, *publikacije s posvetili* in manjša *zbirka razglednic iz Slovenije in tujine*.

Fotografski del zapuščine si je gospa Bergantova zadržala.

III. Zaključek

Predstavitev zapuščine naj zaokrožijo misli prof. Huberta Berganta:

»Orgelska glasba s svojo odmaknenostjo, s svojo eksotiko, s svojo eteričnostjo, s svojim idealnim sožitjem arhitekture in z ostalimi panogami umetnosti, z lepoto glasbila, na katero je vezana, in s svojo skoraj dva tisoč let staro zgodovino izžareva čar, ki se mu ni mogoče upreti.«¹³

Viri in literatura

Viri

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici
PANG 873, Hubert Bergant, 1945–2002, 2,5 tm

Literatura

Akademija za glasbo 1919–1989, Ljubljana 1989, str. 43–44.

¹³ Sveta gora nad Gorico.

Budin, Pavel: Orglarjeva razmišljanja. *Primorska srečanja*, 1996, št. 185–186, str. 716.

Bergant, Hubert: Orgle v podstrešni sobici realke. *Jubilejni zbornik, Srednja šola za elektrotehniko in računalništvo*. Ljubljana 1994, str. 18–20.

Bergant, Hubert: *Ob Orglab*. Nova Gorica 1996.

Gregorič, Tatjana: Organist in ne orglar, 30 let umetniškega dela Huberta Berganta. *Glasbena mladina LXXIV* (1993–1994), št. 2, str. 9.

Lovrič, Metka: Hubert Bergant, organist in glasbeni pedagog. *Primorska srečanja* 1992, št. 134–135, str. 427.

Primorski slovenski biografski leksikon (PSBL), I. knjiga. Gorica 1974–1981, str. 66.

P. M.: Sveta gora nad Gorico. *Družina*, 13. 2. 2000.

Vuk, Marko: Hubert Bergant, nagrajenec Prešernovega sklada. *Primorska srečanja* 1977, št. 1–2, str. 6.

Ljubljana schloss er 1959 das Klavier – und 1960 das Orgelstudium ab. 1963 nahm er das Postdiplomstudium der Orgel auf, das er 1969 in Wien beendete. Nach dem Erwerb des Diploms der Kunstgeschichte an der Philosophischen Fakultät in Ljubljana (1964) fand er eine Anstellung als Professor für Kunsterziehung am Gymnasium in Nova Gorica und als Lehrer an der Musikschule. 1972 begann er an der Musikakademie in Ljubljana mit dem Orgelunterricht, seit 1982 war er ordentlicher Professor. Bergant war der führende slowenische Orgelpädagoge und ein virtuoser Solist. Er trat allein und in verschiedenen kammermusikalischen Besetzungen im In- und Ausland auf mehr als 100 Konzerten auf. Er spielte sämtliche Orgelwerke Bachs, bot zahlreiche slowenische und jugoslawische Erstaufführungen von Orgelwerken dar, nahm einige Schallplatten auf und schrieb 1996 das Buch »Über die Orgel«. 1977 wurde er mit dem Preis der Prešeren-Stiftung ausgezeichnet.

Bergants reiches Künstlerleben spiegelt sich in seinem umfangreichen und interessanten Nachlass wider: persönliche Dokumente, Korrespondenz, Material über die pädagogische Arbeit und Konzerttätigkeit, Material über die Orgel, Dokumentation über publizistische und essayistische Tätigkeit, Konzertprogramme und -plakate, Sammlung von Artikeln in in- und ausländischen Zeitungen und Zeitschriften, Sammlung von Ansichtskarten und Diverses.

Das Material ist in 25 Archivschachteln aufbewahrt, die Konzertplakate befinden sich aufgrund der großen Formate in speziellen Mappen.

Zusammenfassung

ARCHIVARISCHER NACHLASS DES PROFESSORS HUBERT BERGANT

In dem Beitrag wird der Nachlass des Professors Hubert Bergant behandelt, eines bekannten Organisten, Pianisten, Pädagogen und Kunsthistorikers. Seine Witwe Gordana Bergant Nigrovič schenkte den Nachlass dem Regionalarchiv Nova Gorica.

Hubert Bergant wurde am 13. November 1934 in Kamnik geboren und starb am 19. Januar 1999 in Šempeter pri Gorici. An der Musikakademie in